

Za hmyzem s Českou společností entomologickou

Jsou tomu dva roky, kdy Česká společnost entomologická (ČSE) obnovila pro širokou veřejnost pořádání vycházek zaměřených na poznávání hmyzu a jeho života. Zatímco v první sezoně bylo uskutečněno jen několik exkurzí, na r. 2020 mohl být díky velkému zájmu plán akcí navýšen.

První exkurze měla vést k modřanským tůňm v Praze. Opatření vlády ve vztahu k epidemiologické situaci však všechny plány pozměnila, a tak nejen tato exkurze, ale i další dvě akce – lákání martináčků bukových (*Agria tau*) pomocí feromonů v národní přírodní rezervaci Koda a květinová exkurze do NPR Karlštejn, musely být zrušeny. Počáteční zklamání našťastí netrvalo dlouho, neboť krátce před červnovou exkurzí byla vládní opatření rozvolněna.

První vycházka tedy proběhla v sobotu 13. června a směřovala do přírodní rezervace Prokopské údolí. Výběr této oblíbené a často vyhledávané pražské lokality vedl

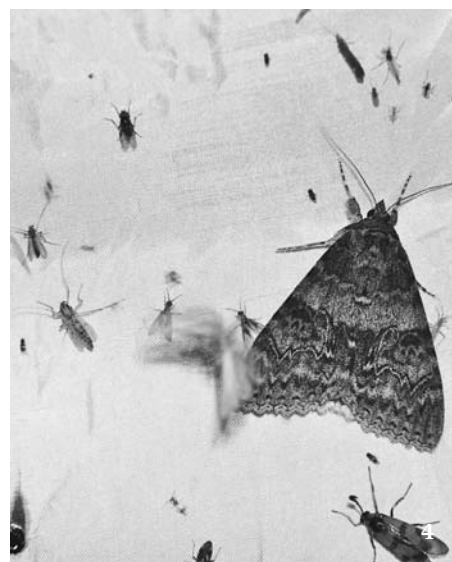
ve spojení se slunečným počasím k nebylé velké účasti (43 lidí). Vzhledem k této početnosti byli vedoucí exkurze velmi efektivně nahrazeni přítomnými, kteří od začátku sbírali živočichy a zaplněné epruvety se tak shromažďovaly k determinaci ještě dříve, než všichni doputovali k hranici rezervace. I přes velmi horké počasí byl zájem poznat drobné živočichy a dozvědět se něco o jejich životě takový, že bylo nakonec představeno ke stovce druhů bezobratlých. Ze zajímavějších lze jmenovat plošiky rodu *Trogulus*, teplomila čtyřskvrnného (*Titanoeca quadriguttata*), soumráčka proskurníkového (*Pyrgus carthami*) nebo modrásky vičencové (*Polyommatus thersites*, obr. 3) s označenými křídly, na kterých bylo vysvětleno, jak probíhá sčítání jejich populace.

Druhá exkurze vedla 4. července do PR Radotínské údolí a zúčastnilo se jí 26 zájemců. Skupina se nenechala odradit ná-

ročnějším výstupem do svažitého terénu a v plném počtu došla na nádherné skalní a lesostepní biotopy, které vynikají specifickou faunou a flórou, udržovanou pomocí pastvy ovcí a koz. Účastníci byli tedy obohaceni nejen o poznatky entomologické, ale i o výklad týkající se přínosu pastvy pro krajinu. Během exkurze se setkali s některými z nejvýznamnějších druhů hmyzu této lokality – s okáčem metlicovým (*Hipparchia semele*), ploskorohem pestrým (*Libelloides macaronius*), sarančí německou (*Oedipoda germanica*) nebo vrubounkem Schäfferovým (*Sisyphus schaefferi*).

Červenec přinesl další speciální akci – noční svícení uskutečněné 25. července opět v PR Prokopské údolí (obr. 2). Dorazilo 23 zájemců, se kterými se vedoucí

1 Účastníci exkurze do přírodní rezervace Chuchelské háje se aktivně zapojili do lovu, během výkladu vedoucích však pozorně poslouchali. Foto P. Šíma

2 Kromě mnohého hmyzu mohli zájemci o noční svícení obdivovat také pohled na Prahu v noci.

3 Samec modrásky vičencové (*Polyommatus thersites*) z úspěšné reintrodukce druhu na pražskou lokalitu Dívčí hrady

4 Osvětlené plátno se během teplých nocí doslova hemží hmyzem. Při svícení v PR Prokopské údolí byli zachyceni zástupci motýlů, brouků, dvoukřídlých, blanokřídlých, ploščic, křísů a chrostíků. Snímky L. Hrůzové, pokud není uvedeno jinak

vydali na nedalekou cestu k místu svícení. Než padla úplná tma, seznámili se všichni s metodami, jimiž bude noční hmyz lákán. Základní metodou bylo plátno se světelným zdrojem, kromě něj byly použity speciální lapače s ultrafialovými zářivkami a vnařidlo ze zkvašených hrušek a piva rozetřené na kmeny stromů v okolí. Během akce, která probíhala díky zájmu posledního účastníka až do brzkých ranních hodin, bylo prezentováno přes 150 druhů hmyzu napříč různými řády. Nejvíce druhů představovali noční motýli jako lišaj pryšcový (*Hyles euphorbiae*) a l. borový (*Sphinx pinastri*), osenice šťovíková (*Noctua pronuba*), šedavka dřišťalová (*Auchmis detersa*), přástevník kostivalový (*Euplagia quadripunctaria*), stužkonoska olšová (*Catocala nupta*, obr. 4), s. úzkopásá (*C. promissa*), s. švestková (*C. fulminea*) a s. dubová (*C. sponsa*), ale také vzácný denní motýl vřetenuška pozdní (*Zygaena laeta*).

Následující prázdninová vycházka vedla do přírodních památek Čimické údolí a Zámky a proběhla s 23 účastníky 1. srpna. Byla pořádána ve spolupráci s Českou arachnologickou společností (ČAS). Cestou lesem, ale i lesostepními a skalními biotopy, byly představeny druhy napříč skupinami hmyzu i pavoukoců – saranče modrokřídla (*O. caerulea*), perleťovec malý (*Issoria lathonia*), zákeřnice červená (*Rhynocoris iracundus*), ploštička tolitová (*Tropidothorax leucopterus*) nebo invazní křísek *Macropsis elaeagni* a další.

Poslední akce se konala 6. září opět ve spolupráci s ČAS a vedla do přírodních rezervací Chuchelské háje a Homolka, nacházejících se na jihozápadě Prahy. I přes značnou pokročilost sezony nebyl zájem veřejnosti menší než obvykle (31 návštěvníků, obr. 1). Počasí se vydařilo, a tak bylo nalezeno několik typických podzimních zástupců arachnofauny, jako jsou sametka

podzimní (*Trombicula autumnalis*), meta podzimní (*Metellina segmentata*) nebo jeden z našich nejatraktivnějších pavouků stepník rudý (*Eresus kollari*). Ze zajímavějších druhů hmyzu se podařilo pozorovat např. vzácného kříška vlnkovaného (*Platymetopius undatus*) nebo ohroženou kněžici svízellovou (*Staria lunata*).

Dosud bylo plánování exkurzí omezováno na území Prahy nebo do jejího blízkého okolí z kapacitních důvodů vedoucích. Vzhledem ke stále se zvyšující poptávce a zájmu o entomologické vycházky i v dalších regionech plánuje ČSE od r. 2021 postupné navyšování počtu akcí i jinde.

Přehled událostí naleznete na webové stránce ČSE (www.entospol.cz), na Facebooku (www.facebook.com/entospol) a Instagramu (www.instagram.com/entospol_cz).

Adam Tetaur

Kostecké inspirování 2020

Studentská konference Kostecké inspirování je pořádána každoročně pod záštitou Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze. Ve dnech 19.–20. listopadu 2020 proběhl, i přes komplikace v možnosti setkávání většího počtu lidí, již XII. ročník, a to zcela v on-line prostředí.

Na konferenci se registrovalo 204 účastníků z celkem 18 institucí, kteří zhlédli 38 posterů a vyslechli 41 přednášek z různých vědeckých odvětví. Přednášky byly rozřazeny do 6 bloků jako Biologie a ekologie obratlovců/bezobratlých a Environmentální vědy, postery byly rozděleny do čtyř kategorií – Zoologie, Botanika, Environmentální vědy a Jiné. Konferenci doplnily plenární přednášky vedoucích jednotlivých bloků, kterými byli Petr Keil (Fakulta životního prostředí ČZU) s tématem Biodiverzita napříč škálami, Radek Lučan (Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy) s prezentací Denní migrace netopýrů v ČR a Ondřej Sedláček (PřF UK)

s přednáškou Ochrana a management přírody na příkladu modráska hořcového (*Phengaris alcon*).

Účastníci konference hlasovali i v soutěži o nejlepší příspěvky. Pro letošní ročník vybrali dva postery a čtyři přednášky, jejichž autoři získali předplatné časopisů Živa, Vesmír a Ochrana přírody. Výherci se stali: Anežka Holešťová (Plant species richness of floodplain forests in Central Europe has decreased over 60 years), Markéta Macháčová (Alder decline in the Czech Republic – distribution of *Phytophthora* species in the infested alder stands), Tereza Pospíšilíková (Genetic structure and origin of *Salvia pratensis*, *Lamiaceae*, populations in the Czech Republic), Adéla Hemelíková (Assessing the presence of threats to sea turtles and coral reefs through community-based surveys in Sumatra, Indonesia), Rajarajan Ramakrishnan (Understanding pheromone biosynthesis in spruce forest vital pest *Ips typographus*), Diego Serrano-Suarez (Water quality in urban streams

influenced by human activities – Case study of a Czech village); všichni z FŽP nebo Fakulty lesnické a dřevařské ČZU.

Všem, kteří se do konference zapojili nebo ji sledovali, bychom chtěli poděkovat za účast v dnešní nelehké době, stejně jako našim sponzorům za dlouhodobou spolupráci. Doufáme, že v letošním roce se setkáme už za příznivějších okolností.

Více informací (včetně sborníku abstraktů) najdete na www.kosteckeinspirovani.fzp.czu.cz.

1 a 2 Ukázka z průběhu Kosteckého inspirování v době pandemie covidu-19. Foto K. Mahlerová a M. Řeřicha

1

2